

Dr. Dt. Bahar Uyanık

DENTAL TRAVMATİK YARALANMALARDA TEDAVİ AŞAMALARI

Tüm dental travmatik yaralanmalarda doğru tanı, zamanında ve uygun tedaviyle ve iyi bir takip süreciyle istenilen sonuca ulaşılabilir. Travmatize dişin yönetimi, diş hekimleri ve diğer acil servis personeli içeren takım çalışmasını gerektirmektedir. Endodonti (kanal tedavisi uzmanı) uzmanları sıklıkla pulpayı (dişin canlılığını) korumak ve dişi bir sonraki aşamaya taşımak çabasına dahil olmaktadır. Ekip çalışmasının tüm amacı hastanın en doğru ve etkili tedaviyi almasını sağlamaktadır. Yaralanma sonrası tedaviye bakış açısı hastanın yaşına ve dişlenmenin gelişim aşamasına dayanarak farklılık göstermektedir.

Daimi dişli genç hastalar için pulpal canlılığının korunması, periodontal ligamentin iyileşmesi ve her ne pahasına olursa olsun dişin kurtarılması amaç olmalıdır. Bu gereklidir, çünkü pulpanın (dişin sinir dokusunun) canlılığı korunamadığında kök gelişimi devam edemez ve immatür (kök gelişimi tamamlanmamış) diş, yapısal dayanıklılığını kazanamaz. Süt dişi olan daha genç hastalarda meydana gelen travmatik yaralanmalarda alttaki daimi diş de etkilenmektedir.

Sıklıkla, kafa yaralanmalarından sonra hastayı gören ilk sağlık profesyoneli diş hekimidir. Her dental travma, tanım olarak kaza yaralanmasıdır. Bu sebeple, herhangi bir diş tedavisinden önce muhtemel beyin sarsıntısının veya kanamasının değerlendirilmesi yapılmalıdır. Beyin yaralanmasını gösteren herhangi bir semptom varsa hastane veya diğer uygun medikal servise hemen yönlendirilir ve dental travma ikincil olarak tedavi edilir.

Diş yaralanması, dikkatli bir klinik ve radyografik inceleme ile değerlendirilmelidir. Travmatik yaralanmaların ilk adımı iyi yapılmış bir klinik muayenedir. Klinik muayenede yumuşak doku ve yüz iskeleti her açıdan değerlendirilmelidir.

Ağız açma ve kapama hareketindeki deviasyon (ağız açma ve kapama sırasında oluşan kayma) veya önceden olduğu gibi normal açamama gibi okluzyon rahatsızlıkları çene kırıklarını veya kondil (eklem başı) yer değiştirmesini gösterebilir. Her ekstraoral yumuşak doku yaralanması not edilmeli ve gömülmüş yabancı cisim varlığı göz önünde bulundurulmalıdır.

Daimi dişlerin travmatik yaralanmalarında kırığın dişin kronunda (ağızda görünen kısmı) ne büyüklükte olduğuna göre tedavi planı değişmektedir. Bu gibi durumlarda dişin kırılan parçası uygun şartlar varsa kullanılabilir.

Eğer kökte kırık varsa (kırığın kökteki yerine göre) veya dişte yer değiştirme mevcutsa (uygun düzeltmeler yapılarak) dişe splint dediğimiz sabitleme işlemi yapılması gereklidir.

Avülsiyon, dişin yerinden çıktığı durumlarda, dişin ağız dışında geçirdiği süre ve bu sürede saklandığı ortam çok önemlidir. Bu durumda hiç vakit kaybetmeden (1 saatten daha kısa sürede) diş uygun saklama solusyonuna (Save-A-Tooth, DentoSafe) koyarak ,bunların olmadığı durumlarda da süt veya fizyolojik salin içinde tutarak (en iyi ikinci seçenekler) diş hekiminize gitmelisiniz.

Herhangi bir taşıma vasatı yok ise kuru ortamda kalması veya suda tutulması yerine ağızda yanağın içinde tükürükte tutmak daha iyidir. Su, hipotonik olması ve kök yüzeyindeki canlı hücrelere uyumsuz osmolarite etkisinden dolayı taşıma vasatı olarak kullanılmamalıdır.

Travma vakalarında tedavi kadar sonraki takip süreci de çok önemlidir. Bu takipte hastaların sabrı ve tavsiyelere uymaları iyileşme sürecini hızlandırmaktadır.

Kazasız mutlu günler geçirmeniz dileğiyle...

